

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МАКРОЕКОНОМІКА»

(для студентів 2 курсу денної форми навчання
галузі знань – 0305 «Економіка і підприємництво»
напряму підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної форми навчання галузі знань – 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: І. А. Островський, С. Б. Тимофієва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 20 с.

Укладачі : І. А. Островський, С. Б. Тимофієва

Рецензент: кандидат економічних наук О. Ю. Єгорова

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, протокол № 8 від 6 березня 2012 р.

© І. А. Островський, С. Б. Тимофієва, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
2.3. Розподіл часу за змістовими модулями та формами навчальної роботи.....	14
2.4. Індивідуальні завдання.....	16
2. 5. Розподіл часу самостійної роботи.....	16
2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	17
2.7. Порядок та критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів.....	18
2.8. Інформаційно – методичне забезпечення.....	18

ВСТУП

Макроекономіка є нормативною дисципліною навчального плану, яка забезпечує фундаментальну підготовку бакалаврів напряму підготовки: «Економіка підприємства». Досліджуючи поведінку національної економіки як цілісної системи, макроекономіка оперує такими індикаторами економічного розвитку країни, як зростання або падіння обсягів національного виробництва, рівень безробіття і темп інфляції, стан державного бюджету і платіжного балансу, курс національної валюти, державний борг. Макроекономіка будучи теоретичною базою економічної політики держави, покликана розкрити можливості суспільства в особі держави впливати на економічний розвиток країни. Володіння макроекономічними знаннями дає змогу сьогоднішнім студентам у майбутньому кваліфіковано оцінювати зміни в економічній кон'юктурі та економічній політиці держави, приймати раціональні рішення у майбутній економічній діяльності. У зв'язку з цим важливого значення набуває підготовка висококваліфікованих фахівців, які могли би ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності; захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси; ураховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти.

Рейтингова система оцінки знань студентів є частиною нових технологій навчання, яка значною мірою відповідає новим соціально-правовим умовам. Вона спрямована на підвищення виховної ролі навчальної дисципліни, стимулює самостійну роботу студентів, спонукає їх до ініціативи. Рейтингова система містить в собі не тільки оцінку успішності навчання, але й активізує студентів на придбання заохочувальних балів, посилює соціально-психологічні стимули, враховує несумлінність у навчальні за допомогою штрафних балів. Одним з елементів рейтингової системи є тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів, який дозволяє ефективно і об'єктивно оцінювати успішність студентів.

Дисципліна «Макроекономіка» є нормативною дисципліною для підготовки бакалаврів галузі знань – 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки: 6.030504 – «Економіка підприємства».

Програма розроблена на основі:

- ГСВОУ ОКХ бакалавра напряму підготовки 0501–«Економіка і підприємництво» Київ, 2004 р.
- ГСВО ОПП підготовки бакалавра галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво» 2010 р.
- СВО ХНАМГ РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства» на 2012/2013 навчальний рік.

Програма ухвалена кафедрою економічної теорії (протокол № 8 від 6.03.12)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення: формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки

Завдання: вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави.

Предмет вивчення у дисципліні : механізм функціонування та розвитку національної економіки.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Політична економія Мікроекономіка	Міжнародна економіка Регіональна економіка

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

МОДУЛЬ *МАКРОЕКОНОМІКА*

(4,0 / 144)

ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономіки

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи (теми)

Тема 1.1. Макроекономіка як наука.

Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Тема 1.3. Ринок праці.

Тема 1.4. Товарний ринок.

Тема 1.5. Грошовий ринок.

Тема 1.6. Інфляційний механізм.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи(теми)

Тема 2.1. Споживання домогосподарств.

Тема 2.2. Приватні інвестиції.

Тема 2.3. Сукупні витрати і ВВП.

Тема 2.4. Економічна динаміка.

ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання.

ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність.

1.3. Освітньо – кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, Соціально-виробнича, Соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень Ураховувати основні економічні закони у процесі професійної діяльності	Виробнича	Організаційна
Алгоритмічний рівень За результатами аналізу законодавчих та нормативних актів України, використовуючи макроекономічні моделі, за допомогою зіставлення та порівняння приймати професійні рішення, адекватні державній економічній політиці.	Виробнича	Організаційна
Евристичний рівень На основі аналізу наявних економічних та природних ресурсів, застосовуючи моделі альтернативних витрат, за допомогою зіставлення та порівняння визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів.	Соціально-виробнича	Проектувальна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича . – К.: Знання, 2004. – 851 с.
2. Макроекономіка: навч. Посібник /за ред. В.П.Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х.: ХНАМГ, 2009. – 295 с.
3. Національна економіка: навч. Посібник / за заг. Ред. НЗС В.П.Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х.: ХНАМГ, 2009. – 386 с.
4. Панчишин С. Макроекономіка : Підручник . - К.: Либідь, 2001. – 614 с.
3. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В.М.Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.

5. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2 вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.

6. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл. Решетило В.П. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 61 с.

7. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка». (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2007 – 51с.

8. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.03509 «Облік і аудит»). Укл.: Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2009 – 120 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Макроекономіка

Мета вивчення: формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

Предмет дисципліни : механізм функціонування та розвитку національної економіки.

Змістовні модулі : теоретичні основи макроекономіки; макроекономічна рівновага; змішана замкнута модель макроекономічного кругообороту; відкрита модель макроекономічного кругообороту.

Макроэкономика

Цель изучения: формирование системы знаний по теоретической макроэкономике, которые отражают совокупные результаты экономической деятельности страны и теоретический инструментальный рыночного и государственного регулирования национальной экономики.

Предмет дисциплины: механизм функционирования и развития национальной экономики.

Модули содержания: теоретические основы макроэкономике; макроэкономическое равновесие; закрытая модель макроэкономического кругооборота; открытая модель макроэкономического кругооборота.

Macroeconomics

The purpose of studying: forming the system of knowledge on the mechanism of national economy functioning on the basis of modern macroeconomic theories developed by the world and home scientists as well as mastering skills of macroeconomic practice.

The content of the subject: the mechanism of national economy.

The modules of the content: the theoretical fundamentals of macroeconomics; macroeconomic balance; the closed model macroeconomic circulation; the open model macroeconomic circulation.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни «МАКРОЕКОНОМІКА»

Призначення: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4,0 Загальна кількість годин – 144 Змістових модулів – 4	Галузь знань – 0305 «Економіка та підприємництво» Напрямок підготовки – 6. 030504 «Економіка підприємства» Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	Нормативна Рік підготовки 2-ий Тримістер – 5 і 6 Аудиторні заняття: 60 год. Лекції – 24 год. Практичні заняття – 36 год. Самостійна робота – 84 год.: в т. ч. Індивідуальна робота – курсова робота – 36 год. Види підсумкового контролю: ПМК – 5 тримістер екзамен – 6 тримістер.

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 41% до 59%.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Лекційний матеріал дає студентіві основу знань з тих, чи інших проблем мікроекономічного аналізу орієнтує студентів у різноманітні навчальної літератури. Метою практичних занять – є поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з окремих тем дисципліни, які винесені на семінари. Крім цього на практичних заняттях передбачається проведення комплексно-модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу кількох тем курсу. На практичні заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до практичних занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідної теми, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Далі доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до певної теми.

Велике значення у процесі вивчення й закріплення знань має самостійна робота студентів, завданням самостійної роботи є також отримання більш глибоких знань, як результату вивчення додаткових літературних джерел.

Робоча програма, матеріали для проведення лекційних, практичних та розподіл часу за змістовими модулями та формами роботи розроблені відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.

Вивчаючи макроекономіку студенти повинні засвоїти систему економічних знань, на яких базується сучасний макроекономічний аналіз ; набути навички дослідження агрегованих показників економічного та соціального розвитку національної економіки шляхом використання універсального інструментарію та макроекономічного моделювання.

Приступаючи до вивчення дисципліни «Макроекономіка» студенти повинні познайомитися з програмою навчальної дисципліни, досягнути її структуру та основні методи й форми навчання. Уявити основні види і форми контролю знань, умінь і навичок.

Тематичний план дисципліни «Макроекономіка» складається із чотирьох змістових модулів, кожен з яких включає певні навчальні елементи та питання, які розкривають механізм макроекономічного аналізу.

МОДУЛЬ МАКРОЕКОНОМІКА

(4,0 / 144)

Курсова робота

(1,0 / 36)

ЗМ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІКИ

(Курсова робота - 8 год.)

Тема 1.1. Макроекономіка як наука.

Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки.

Позитивна, і нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка економічна політика.

Методологія макроекономіки. Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

Становлення та розвиток макроекономіки. Етапи становлення і розвитку макроекономіки.

Роль макроекономіки в житті суспільства. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники.

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків.

Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції.

Методи розрахунку ВВП. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід

наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Визначення зміни реального ВВП при стабільних цінах та в умовах інфляції.

Похідні показники СНР та взаємозв'язок між ними. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Доходи кінцевого споживання.

Показники суспільного добробуту. Головна мета „політики добробуту”. Сутність показника чистий економічний добробут.

Тема 1.3. Ринок праці.

Поняття ринку праці. Чинники попиту та пропозиції на ринку праці. Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Особливості функціонування ринку праці в Україні.

Рівноваги на ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці.

Поняття та форми прояву зайнятості. Ефективна зайнятість. Фактична зайнятість. Економічно активне населення. Стандартна зайнятість. Часткова зайнятість. Самозайнятість. Випадкова зайнятість. Тимчасова зайнятість.

Безробіття: поняття, причини виникнення та види. Класична концепція безробіття. Кейнсіанська концепція безробіття. Фрикційне, структурне і циклічне безробіття. Закон Оукена.

Наслідки безробіття. Державне регулювання зайнятості. Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державна політика зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Тема 1.4. Товарний ринок.

Сукупний попит як функція від ціни. Крива сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву.

Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція. Крива сукупної пропозиції в довгостроковому періоді. Кейнсіанська модель сукупної пропозиції. Крива сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Нецінові чинники сукупної пропозиції.

Макроекономічна рівновага у моделі «AD – AS» . Довгострокова та короткострокова рівновага. Порушення подвійної рівноваги сукупним попитом та механізм її відновлення. Порушення подвійної рівноваги сукупною пропозицією та механізм її відновлення.

Тема 1.5. Грошовий ринок.

Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Ефект грошового мультиплікатора.

Попит на гроші, його види. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація.

Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку.

Тема 1.6. Інфляційний механізм.

Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, очікувана та неочікувана інфляція.

Наслідки інфляції. Інфляційний податок. Стагфляція. Основні соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика: форми та методи.

Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса.. Стимулювальна політика як метод зменшення безробіття та її інфляційні наслідки. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

ЗМ 2. МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА

(Курсова робота - 10 год.)

Тема 2.1. Споживання домогосподарств.

Доходи домогосподарств і споживання. Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Функція споживання. Графік споживання та заощадження.

Кейнсіанська концепція споживання. . Психологічний закон Кейнса. Графік споживання та заощадження. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають. Ініційоване споживання.

Функція споживання з урахуванням фактора часу.

Теорії споживання. Мжчасовий вибір споживача І.Фішера, теорія життєвого циклу Ф.Модільяні і теорія перманентного доходу М. Фрідмена.

Тема 2.2. Приватні інвестиції.

Сутність та види інвестицій. Інвестиційні функції: кейнсіанська, класична. Функція інвестицій у житлове будівництво. Функція інвестицій у запаси.

Модель «заощадження – інвестиції» і макроекономічна рівновага. Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень та їх трансформація в інвестиції.

Державна інвестиційна політика та її вплив на розвиток національної економіки. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на

прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Тема 2.3. Сукупні витрати і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки — випуск». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення — ін'єкції». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. Приватні заощадження — інвестиції як спрощена модель економічної рівноваги.

Мультиплікатор витрат. Сутність і кількісна визначеність мультиплікатора витрат. Механізм мультиплікації автономних витрат. Графічний аналіз ефекту мультиплікатора.

Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 2.4. Економічна динаміка.

Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання.

Сучасні моделі прогнозування економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. Стійкий рівень капіталоозброєності. Золоте правило нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу. Залишок Солоу. Економічне зростання на основі моделі «AD—AS» і кривої виробничих можливостей.

Економічні цикли. Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.

ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання.

(Курсова робота - 10 год.)

Сутність, функції та інструменти державного регулювання економікою. Економічні функції держави. Особливості макроекономічного регулювання в Україні. Теорії державного регулювання ринковою економікою. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Критика кейнсіанцями класичного положення про невтручання держави в економіку. Основні положення кейнсіанської теорії про вплив держави на економіку. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з

іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом «видатки — випуск». Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення — ін'єкції» на базі сукупних і приватних інвестицій.

Фіскальна політика держави. Види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі «сукупний попит — сукупна пропозиція». Вплив зниження податків на ВВП згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.

Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Суперечність між стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту та його наслідки.

Монетарна політика. Цілі та інструменти монетарної політики, її передатний механізм. Кількісне рівняння як концептуальна основа монетаристської теорії. Передатний механізм монетарної політики. Основні методи монетарної політики. Грошово-кредитне регулювання економіки. Банківський механізм розширення грошової пропозиції на основі депозитного мультиплікатора. Грошова пропозиція з урахуванням депозитних та готівкових грошей. Грошова база, грошовий мультиплікатор і грошова пропозиція.

Монетарна політика у моделі «AD – AS». Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція.

Модель «IS – LM» як теорія сукупного попиту у закритій економіці.

Товарний ринок і крива IS. Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння.

Грошовий ринок і крива LM. Обґрунтування кривої LM та її рівняння.

Фіскальна і монетарна політика у моделі «IS – LM».

Ефективність фіскальної і монетарної політики на основі моделі «IS – LM». Модель «IS-LM» як аналітичний засіб макроекономічної політики.

ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність.

(Курсова робота - 8 год.)

Сутність, основні форми та механізм зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці. Основні теорії міжнародної торгівлі.

Торговельна політика, чистий експорт і ВВП. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Вплив чистого експорту на обсяг національного виробництва.

Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП. Економічна рівновага в умовах відкритої економіки. Чистий експорт як компонент сукупних видатків. Гранична схильність до імпорту та складний мультиплікатор видатків. Мультиплікативний вплив чистого експорту на ВВП. Чинники чистого експорту.

Модель Манделла – Флемінга як теорія сукупного попиту у відкритій економіці. Рівновага товарного, грошового та зовнішнього ринків, Модель Манделла – Флемінга для малої відкритої економіки. Передумови побудови моделі Манделла – Флемінга. Рівноважна модель Манделла – Флемінга для відкритої економіки. Порівняльний аналіз грошово—кредитної, фіскальної та зовнішньоторговельної політики при плаваючому і фіксованому обмінному курсах.

Поняття і структура платіжного балансу. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій та його зміст. Сутність та роль автономної статті «Помилки та упущення». Резервні активи як регулююча стаття платіжного балансу. Модель платіжного балансу.

Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента.

Запропонований розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи відповідає навчальним планам підготовки бакалаврів за напрямом 6.030504 – «Економіка підприємства» денної форми навчання.

Таблиця 2.3.1. Розподіл часу за змістовими модулями.

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/ годин	Форми навчальної роботи		
		Лекц.	Сем., пр. заняття	СРС
ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономіки	1,0/36	8	14	14
ЗМ 2. Макроекономічна рівновага	1,0/36	6	10	20
ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання	1,0/36	6	8	22
ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність	1,0/36	4	4	28
РАЗОМ	40/144	24	36	84

Таблиці 2.3.2. Розподіл часу лекційного курсу (денна форма навчання).

Зміст	Кількість годин за напрямом підготовки (шифр, аббревіатура)
	6.030504 «ЕП»
ЗМ 1. <u>Теоретичні основи макроекономіки.</u>	8
1.1. Макроекономіка як наука.	0,5
1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	1,5
1.3. Ринок праці.	2,0
1.4. Товарний ринок.	1,5
1.5. Грошовий ринок.	2,0
1.6. Інфляційний механізм.	0,5
ЗМ 2. <u>Макроекономічна рівновага</u>	6
2.1. Споживання домогосподарств.	2,0
2.2. Приватні інвестиції.	1,0
2.3. Сукупні витрати і ВВП.	2,0
2.4. Економічна динаміка.	1,0
ЗМ 3. <u>Держава в системі макроекономічного регулювання</u>	6
ЗМ 4. <u>Зовнішньоекономічна діяльність.</u>	4
РАЗОМ	24

Таблиця 2.3.3. Розподілу часу практичних занять (денна форма навчання).

Зміст	Кількість годин за напрямом підготовки (шифр, аббревіатура)
	6.030504 «ЕП»
1	2
ЗМ 1. <u>Теоретичні основи макроекономіки.</u>	14
1.1. Макроекономіка як наука.	2,0
1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	4,0
1.3. Ринок праці.	2,0
1.4. Товарний ринок.	2,0
1.5. Грошовий ринок.	2,0
1.6. Інфляційний механізм.	2,0
ЗМ 2. <u>Макроекономічна рівновага</u>	10
2.1. Споживання домогосподарств.	2
2.2. Приватні інвестиції.	2
2.3. Сукупні витрати і ВВП.	2
2.4. Економічна динаміка.	4
ЗМ 3. <u>Держава в системі макроекономічного регулювання</u>	8
ЗМ 4. <u>Зовнішньоекономічна діяльність.</u>	4
РАЗОМ	36

2.4. Індивідуальні завдання

Виконання курсової роботи відповідно робочого навчального плану підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства». Обсяг годин на курсову роботу – 36 годин.

Тематика курсових робіт представлена у виданні «Методичні вказівки до виконання курсової роботи з макроекономіки (для студентів економічних спеціальностей) / ХДАМГ, 2008.

2.5. Організація самостійної роботи студентів.

У процесі опанування модуля «Макроекономіка» окрім лекційних та практичних занять (які є аудиторною роботою) значна роль належить самостійній роботі студентів. Самостійна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем макроекономічного аналізу. Значною є роль самостійної роботи студентів у підготовці до поточного і підсумкового контролю знань й умінь.

На самостійну роботу відповідно навчальним планам підготовки бакалаврів денної форми навчання за напрямами 6.030504 – «Економіка підприємства» припадає 84 години з них *виконання курсової роботи – 36 годин*. У таблиці 2.5.1. подано розподіл часу самостійної роботи за змістовими модулями та формами роботи.

Таблиця 2.5.1. Розподіл часу самостійної роботи за її формами

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономіки	14	
1.Огляд основної та додаткової літератури	1	Конспект
2. Самостійний розгляд питань: «Неокласична та кейнсіанська теорії механізму функціонування ринку праці». «Особливості сучасної інфляції в Україні».	2	Конспект
3. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	1	Відповіді у зошиті для практичних занять
4. Розв'язання типових задач змістового модулю	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Курсова робота (вивчення літератури, складання плану)	8	Матеріали у зошиті
ЗМ 2. Макроекономічна рівновага	20	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект
2.Самостійний розгляд питань: «Функція споживання з урахуванням фактора часу». «Специфіка інвестицій у житлове будівництво». «Економічна динаміка в Україні».	4	Конспект
3. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань. Підготовка до поточного	2	Відповіді у зошиті для практичних занять

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
тестування.		
4. Розв'язання типових задач змістового модулю	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Написання теоретичної частини курсової роботи	10	Текст
ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання	22	
1.Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Самостійний розгляд питань: «Форми й методи державного регулювання економіки», «Проблеми розвитку банківської системи України»	4	Конспект
3. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань.	2	Відповіді у зошиті для практичних занять
4. Розв'язання типових задач змістового модулю.	2	Рішення у зошиті для практичних занять
5. Написання прикладної частини курсової роботи	10	Текст
ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність	28	
1.Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Самостійний розгляд питань: «Проблеми членства України в СОТ», «Структура платіжного балансу»	6	Конспект
3. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань. Підготовка до поточного тестування	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
5.Розв'язання типових задач змістового модулю	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
5. Захист курсової роботи	8	Відповідно графіка
РАЗОМ	84	

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ «Макроекономіка». Перший поточний контроль зі ЗМ	
ЗМ 1. Тестування	30%
ЗМ 2. Тестування	30%
<u>Перший підсумковий контроль (5-ий триместр)</u>	
ПМК письмовий	40 %
Усього	100%
МОДУЛЬ «Макроекономіка». Другий поточний контроль зі ЗМ	
ЗМ 3. Тестування, розв'язання задач	20%
ЗМ 4. Тестування, розв'язання задач	20%
Захист курсової роботи	20%
<u>Другий підсумковий контроль (6 -ий триместр)</u>	
Екзамен письмовий	40%
Усього	100%

2.7. Порядок та критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

Результати тестування, виконання тематичних робіт, розв'язання задач, заохочувальні та штрафні бали (заохочувальні й штрафні складають до 5% теоретично можливого рейтингу з модуля дисципліни) перераховуються відповідно до системи оцінювання, які подані у таблиці 2.7.1.

Таблиця 2.7.1. – Шкала перерахування оцінок результатів навчання у різних системах оцінювання

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою
більше 90 – 100 включно	Відмінно	A
більше 80 – 90 включно	Добре	B
більше 70 – 80 включно		C
більше 70 – 60 включно	Задовільно	D
більше 60 – 50 включно		E
більше 25 – 50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

* З можливістю повторного складання

** З обов'язковим повторним курсом

2.8. Інформаційно – методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с.	1 – 4
2. Панчишин С. Макроекономіка: Підручник.-К.,2001	1 – 4
3. Савченко А.Г. Макроекономіка Підручник. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.	1 – 4
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Перехідна економіка:Підручник /За ред.В.М.Гейця.-К.,2003	2
2. Селищев А.С. Макроекономіка. – СПб.: Питер, 2001. – 448 с.	1 – 4
3. Тарасевич Л.С. Макроекономіка. – М.: Юрайт-Издат, 2003. – 650 с.	1 – 4
4. Тітьонко О.М. Система макроекономічного рахівництва. – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.	1
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Макроекономіка: навч. Посібник /за ред. В.П.Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х.: ХНАМГ, 2009. – 295 с.	1 – 4
2. Національна економіка: навч. Посібник / за заг. Ред. Н.В.П.Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х.: ХНАМГ, 2009. – 386 с.	1 – 4

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
3. Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.03509 «Облік і аудит»). Укл.: Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2009 – 120 с.	1 – 4
4. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка». Тестові завдання за змістовими модулями (для студентів усіх форм навчання ./ Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.:ХНАМГ, 2007 – 51с. (№).	1 – 4
5. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальностей «Економіка підприємства», «Облік і аудит»/ Укл. Решетило В.П. – Х.:ХНАМГ, 2007. – 61 с.	1 – 4
4. Ресурси інтернет	
Цифровий репозиторій ХНАМГ: http://eprints.ksame.kharkov.ua .	1 – 4
1. http://www.bank.gov.ua	2, 4
2. http://www.kmu.gov.ua	2, 4
3. http://www.me.gov.ua	2, 4
4. http://www.minfin.gov.ua	2, 4
5. http://www.ssmsc.gov.ua	2, 4
6. http://www.ukrstat.gov.ua	1 – 4
7. http://www.worldbank.org.ru	2, 4

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Макроекономіка»
(для студентів 2 курсу денної форми навчання
галузі знань – 0305 «Економіка і підприємництво»
напряму підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства»)

Укладачі: **ОСТРОВСЬКИЙ** Ігор Анатолійович
ТИМОФІЄВА Світлана Борисівна

В авторській редакції
Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2012, поз. 212 Р

Підп. до друку 24.04.2012 р.	Формат 60х84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 0,7
Тираж 10 пр.	Зам. № 8126

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.